

Derleme

2022; 31(2): 249-257

BABALARIN DOĞUM DENEYİMLERİ: SİSTEMATİK DERLEME
FATHERS' EXPERIENCES OF CHILDBIRTH: A SYSTEMATIC REVIEW

Pelin BAŞKURT¹, Selda İLDAN ÇALIM¹

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

ÖZ

Babaların doğuma katılması ebeveynliğe geçişini kolaylaştıran, eşi ve bebeğiyle etkileşimini arttıran önemli bir olaydır. Babaların doğumda yaşadığı deneyimlerin bilinmesi, doğuma katılmak isteyen diğer babalar ve ebelik bakımı için oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı, doğuma katılan babaların deneyimleri ile ilgili yapılmış araştırmaların sonuçlarını sunmaktır. Sistematik derleme niteliğinde olan bu çalışma Kasım 2019-Ocak 2020 tarihleri arasında "Father's birth experiences, experiences of parents, experiences of parents at childbirth" anahtar kelimeleri kullanılarak Science Direct, Pubmed, Google scholar veri tabanı taranarak yapılmıştır. İngilizce olarak yayınlanmış, doğuma katılan babaların doğum deneyimlerini içeren, tam metin erişime açık 17 araştırma çalışmaya dahil edilmiştir. Babaların doğumda korku, sinirlilik, çaresizlik, şaşkınlık, endişe ve huzursuzluk duygularının yanında heyecan, gurur ve mutluluk gibi duygular yaşadığı bulunmuştur. Doğum öncesi eğitim alma, doğum sürecinde bilgilendirilme, destekleyici rol ve sorumluluk alma, evde doğum ve vajinal doğumlarda ebe desteği babaların doğum deneyimini pozitif yönde etkilemiştir. Babaların doğumda yaşadığı olumsuz duygularla başa çıkabilmesi, eşine yeterince destek verebilmesi ve olumlu doğum deneyimi için ebelerin rolünün önemli olduğu vurgulanmıştır.

ABSTRACT

Fathers' participation in the birth is an important event that facilitates the transition to parent hood and increases the interaction with their spouse and baby. Knowing the experiences of fathers at birth is very important for other fathers who want to participate in child birth and formid wifery care. The aim of this research is to present the results of the researches on the experiences of the fathers who have participated in the birth. This study, which is a systematic review, was conducted between November 2019 and January 2020, using the key words "Father's birth experiences, experiences of parents, experiences of parents at child birth" by searching Science Direct, Pubmed, and Google scholar databases. This study included 17 studies published in English, open to full-text access, covering the birth experiences of fathers who had participated in the child birth. It was found that fathers experienced feelings of fear, nervousness, help lessness, confusion, anxiety and restlessness at birth, as well as emotions such as excitement, pride and happiness. Prenatal education, being informed during the birth process, taking a supportive role and responsibility, midwife support in home birth and vaginal births had a positive effect on the birth experience of fathers. It was emphasized that the role of midwives is important for fathers to cope with the negative emotions they experience at birth, to provide adequate support to their spouses, and to have a positive birth experience.

Anahtar kelimeler: Babaların doğum deneyimi, doğum, doğum deneyimi, ebeveynlerin doğum deneyimi.

Keywords: Birth, birth experience, fathers' birth experience, parent's birth experience.

Makale Geliş Tarihi : 27.10.2021
Makale Kabul Tarihi: 22.12.2021

Corresponding Author: Yüksek Lisans Öğrencisi, Ebe, Pelin BAŞKURT, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ebelik Tezli Yüksek Lisans Programı, Yunusemre/MANİSA, pelinsevkinler_10_34@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5904-8418
Dr. Öğr. Üyesi, Selda İldan Çalım, selda.ildan@cbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8500-4251

GİRİŞ

Erkekler için babalığa veya ebeveyn olmaya geçiş olarak algılanan doğum eylemi zorlayıcı, hazırlık gerektiren ve yaşamı değiştiren hayati bir olay olarak görülmektedir (1-3). Baba olmayı çağ atlamak olarak tanımlayanlar; bu dönemin bebeklerini kucaklarına aldıkları anda başladığını ifade etmektedir. Babaların ilk olarak 1950'li yıllarının sonunda İsveç'te doğuma katılmasına izin verildiği, Avrupa'da ise daha sonraki yıllarda bu konunun gündeme geldiği belirtilmektedir (4). Sağlık bakım hizmetleri açısından 1960'lı yıllardan önce babaların doğum odasında bulunmasının kadını rahatsız edebileceği, tıbbi desteğe engel olabileceği ve olası enfeksiyonlar açısından da tehdit olabileceği düşünülüyordu (3,5). Tarihsel olarak 1960'lı yıllarda başlayan sosyal ilerici değerlerin etkisiyle, erkeklerde doğum süreci ile ilgilenme ve eşleriyle bu deneyimi paylaşma arzusu başlamıştır (3,4). Fakat Avrupa'da erkeklerin doğuma katılımı 1970'li yıllarda kabul görmüş (6,7); 1980'li yıllardan sonra ise erkeklerin doğuma katılıma ilişkin ilgi ve beklentisi artmıştır (4,8). Geçmişte, sosyo-ekonomik ve kültürel nedenler ya da geleneksel inanışlar nedeniyle doğum sadece kadına ait bir eylem olarak düşünülürken, babalar bu süreçten uzak tutuluyordu. Günümüzde ise, yaşanan toplumsal dönüşüm, değişen yaşam koşulları ve gereksinimler nedeniyle babaların doğum eylemine katılımı, doğumda eşine destek olması sağlıklı bir süreç için gereklilik haline gelmiştir (8). Babaların doğuma katılımı ülkelerin sosyo-kültürel farklılıklarına göre değişim göstermektedir; ülkelerin gelişmişlik düzeyi arttıkça babaların doğuma katılım oranları da artmaktadır. Bunun nedenlerinden birinin değişmiş sosyal yapı ile ilişkili olduğu düşünülse de doğuma katılımın pozitif yarar sağlayan araştırma sonuçlarının ve paylaşılan doğum deneyimlerinin babaların doğuma katılım oranını arttırdığı düşünülmektedir (2,5,8-10). Geçmiş ile kıyaslandığında, toplumlar babaların doğuma katılmalarını ve eşlerine destek olmada aktif rol almaları gerektiğini savunmaktadır (10).

Doğum öncesi eğitimlere katılan erkeklerin doğumda de eşlerine destek olması, doğuma aktif katılımı aile birliğini güçlendirmekte ve anne-bebek sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Yaşanılan doğum deneyiminde eşlerin birlikteliği, bebekleri ile başlayacağı yeni yaşama pozitif değer kazandırmaktadır. Bu bağlamda babaların doğuma katılımı son yıllarda oldukça önem kazanmıştır (9,10). Yapılan çalışmalar, babaların doğuma katılımının annelerin doğum memnuniyetini artırarak doğumda daha az müdahale yaşandığını, anne-bebek, baba-bebek bağlanmasını ve eş uyumunu arttırdığını göstermektedir (4,9,11-13). Eşleri doğuma katılan kadınların doğum deneyim memnuniyeti, vajinal doğumu tercih etme oranları, emzirme oranları ve süresi artmaktadır. Gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde yalnız olmadığını hisseden kadınların bu süreçleri daha sağlıklı yaşamaları için eş desteği oldukça önemlidir (14). Ülkemizde sosyo-kültürel nedenler, sağlık kurumlarının politikaları gibi nedenlerle babaların doğuma katılım oranları oldukça düşüktür. Sadece bazı özel hastanelerde ve anne dostu hastane ünvanlı devlet hastanelerinde babaların doğum katıldığı ile ilgili bilgiler olsa da istatistiksel olarak veri ve doğum deneyimleri ile ilgili bilgilere ulaşılamamıştır. Doğuma katılan babaların yaşadığı deneyimler, ebelerin doğumda anne ve babalara verdiği bakım hiz-

metlerinin iyileştirilmesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca, doğuma katılmak isteyen diğer erkekler için de yol gösterici ve özendirici olması açısından yaşanan deneyimlerle ilgili araştırma sonuçlarının literatüre katılacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları: Bu sistematik derlemenin amacı, babaların doğum deneyimleri ile ilgili yapılmış araştırmaların sonuçlarını sunmaktır. Araştırmanın sorusu "Doğum sürecine katılan babaların deneyimleri nelerdir? Babaların doğum deneyimini etkileyen faktörler nelerdir?"

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma sistematik derleme niteliğinde olup, sistematik derleme protokolü oluşturma ve makale yazımında PRISMA kontrol listesi ve akış şemasından yararlanılmıştır (15). Science Direct, Pubmed, Google scholar veri tabanı Kasım 2019-Ocak 2020 tarihleri arasında "Father's birth experiences, experiences of parents, experiences of parents at child birth" anahtar kelimeler kullanılarak taranmıştır. Çalışmaya, 2011-2020 yılları arasında İngilizce olarak yayınlanmış, babaların doğum deneyimleri ile ilgili, tam metin ve erişime açık olan çalışmalar dahil edilmiştir. Babaların doğum deneyimi ile ilgili olmayan, derleme türünde yayınlanan, tam metne ulaşılamayan ve İngilizce dilinde olmayan araştırmalar çalışmaya alınmamıştır (Şekil 1). Çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan makalelerin tam metinleri her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunarak çalışma amacına uygunluğu değerlendirildi.

Çalışmaların Belirlenmesi ve Seçimi

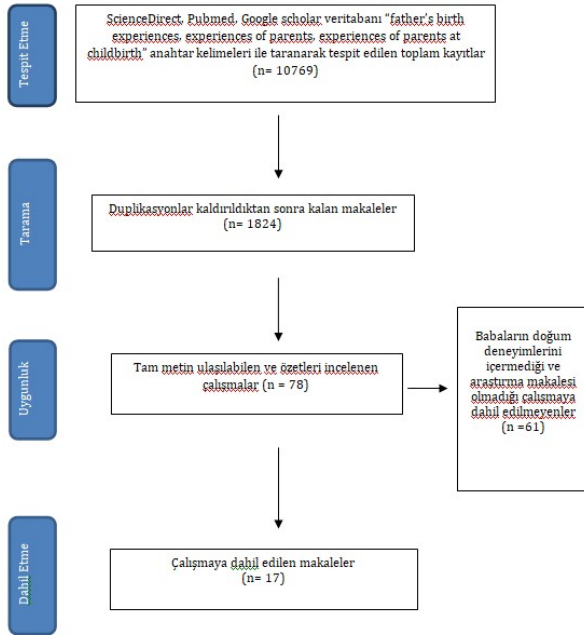
Science Direct, Pubmed, Google scholar veri tabanı "Father's birth experiences, experiences of parents, experiences of parents at child birth" anahtar kelimeleri ile taranarak 10764 çalışmaya ulaşılmıştır. Duplikasyonlar kaldırıldıktan sonra geriye 1824 çalışma kalmıştır. Bu çalışmaların erişime açık olan ve tam metin olarak ulaşılabilenlerin sayısı 78 bulunmuştur. Çalışmaların özetleri her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunmuş ve 61'i eşlerinin doğumuna katılmış babaların doğum deneyimi ile ilgili olmadığı için çalışma dışı bırakılmıştır. Çalışmanın amacı ve sorularına uygun olan 17 araştırma makalesi değerlendirmeye alınmıştır (Şekil 1).

BULGULAR

Sistematik olarak incelen çalışmaların nitel (10 çalışma), nicel ve nitel karma desen (iki çalışma) ve nicel (beş çalışma) tipte olduğu bulunmuştur. İncelenen 17 çalışmanın dokuzu İsveç'te yürütülmüştür; on çalışma ilk kez baba olanların doğum deneyimleri ile ilgilidir. Babaların doğum deneyimini inceleyen çalışmaların sonuçları; babaların doğumdaki rolleri ve yaşadığı duygular, doğum deneyimlerini etkileyen faktörleri ve beklentilerini içermektedir.

Babaların Doğumdaki Roller ve Yaşadığı Duygular

Babaların, doğum sırasında eşinin ve bebeğinin sağlığı ve güvenliği için destekleyici uygulamalarda buldukları (13), doğum sırasında ebelerin rollerini bulmalarına yardımcı olduğu (3) bulunmuştur. Babalar doğum sırasında koç, ekip üyesi ve tanık rollerini benimseyerek eşlerine destek olmuştur (16). Ebelerin doğumdaki varlıklarının babalara güven sağladığı, doğum sürecinde

Şekil 1.Çalışma makalelerinin seçimi ve alınma süreci

kontrollerini kaybedecek duygusunu yaşayan babalara rollerini bulmada yardımcı olduğu ve bilgilendirme ile babaları rahatlattıkları ifade edilmiştir (1,3,17) (Tablo I).

Eşlerinin doğumuna eşlik eden babalar, kendilerini doğumun bir parçası olarak gördüğü ve bu süreci baba olmanın başlangıcı olarak ifade ettiği bulunmuştur (1). Babalar, doğum eylemini çift için birlikte paylaşılan bir süreç olarak tanımlamıştır (12). Babaların doğum sürecinde stres, korku, çaresizlik, dışlanmışlık, güvensizlik, şaşkınlık, rahatlık, mutluluk, başarı, zevk, neşe, heyecan gibi pek çok zıt duyguları birlikte yaşadıkları bulunmuştur (3,9,11,14). Babaların doğumda eş ve bebeklerinin sağlığı ve güvenliği hakkında endişe duyduğu; anne ve bebeğin iyilik halinde her şeyin üstünde olduğu, doğum şeklinin önemli olmadığını vurguladığı bulunmuştur (18). Doğumda bilgi eksikliği yaşayan, eşine nasıl destek olacağını bilmeyen ve doğum anında rolünü bulmakta zorlanan babaların endişe ve kontrolsüzlük duyguları yaşadıkları belirtilmiştir (1,11). Babaların doğumda yaşadığı duygu yoğunluğunun ve olumlu doğum deneyiminin eşler arası ve baba-çocuk ilişkisini güçlendirdiği, doğum sonrası hastanede kalış süresini kısalttığı, anne ve bebeğin sağlık durumlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (14,16,19,20). Babaların farklı kültür, gelir, eğitim seviyesi, gelenek ve göreneklere ve sağlığa erişim engellerine rağmen eşlerinin doğumuna katılma konusunda istekli olduğu saptanmıştır (9). Babalar, doğumda bulunmak istemelerinin asıl amaçlarının eşlerinin yanında bulunmak olduğunu ve doğuma katıldıklarında eşlerine karşı duydukları saygının arttığını belirtmektedir (1,14). Babalar doğumun eşlerinin liderliğinde yönetilen bir dans olduğunu, ev ortamının müzik, ebeğin ise dans ustası olduğunu tanımlamıştır (5) (Tablo I).

Babaların Doğum Deneyimini Etkileyen Faktörler

Bu sistematik değerlendirmede babaların doğum deneyimlerini yaş (21), doğum öncesi eğitim, doğum hakkında bilgi alma (1,14,16), eşlerinin doğum şekli (8,18) ve eşlerinin doğum pozisyonu (21,22) doğumun yapıldığı

yer (5,20), doğuma aktif katılım sağlama, doğumda yeterli kadar bilgilendirilme (1,14,16), ebe desteği (1,5,12,13,17), sağlık sistemi ve kültürel nedenlerin (11,14) etkilediği bulunmuştur (Tablo I).

Babaların doğum deneyimlerinin ve beklentilerinin yaşa göre farklılığının incelendiği çalışmada ileri yaş grubunda bulunan babaların doğumu zor olarak tanımladıkları ve doğum memnuniyetlerinin düşük olduğu; genç yaşta baba olanların ise doğum deneyimlerinin olumlu olduğu bulunmuştur (21). Babaların doğum deneyiminin doğum şekli, doğumdaki tıbbi bakım, ebeğin varlığı ve sunduğu destek ile ilişkili olduğu bulunmuştur (8). Doğum şeklinin doğum deneyimi ile ilişkisinin incelendiği çalışmalarda babaların doğumun normal ya da sezaryen olmasının doğum deneyimlerini daha az etkilediği, anne ve bebeğin sağlıklı olduğu ve hekimin uygun gördüğü doğum şeklinin önemli olduğu vurgulanmıştır (8,18). Babaların olumsuz doğum deneyiminin nedenlerinden birinin acil sezaryen kararı olduğu belirlenmiştir (18). Bununla birlikte doğum öncesi bakımdan memnun olmama, doğum eyleminin uzun sürmesi, doğumda kendilerini dışlanmış hissetmenin olumsuz doğum deneyimini etkileyen diğer faktörler olduğu bulunmuştur (8,19,21,23) (Tablo I).

Babalar, olumlu bir doğum deneyimi kazanmalarında en önemli faktörün ebe desteği olduğunu ifade etmektedirler (1,5,12,13,17). Ebeler tarafından doğru bilgi, rehberlik ve destek aldığını ifade eden babaların olumlu doğum deneyimi kazandıklarını bulunmuştur (8,12,21). Ebelerin etkileşim ve iletişim becerilerine sahip olması, babaları doğuma dahil etmesi babaların olumlu doğum deneyimi yaşamasını sağlamıştır (22). Olumlu doğum deneyimi yaşayan babalar, doğumun baba-gebe ve ebeğin iyi bir ekip olmasıyla ilişkilendirdiği belirtilmektedir (1). Babaların doğuma katılmaya teşvik edilmesi ile doğum sürecinin kolaylaştığı ve annenin özgüvenini arttığı bulunmuştur (8) (Tablo I).

Sağlık sistemindeki yetersizliklerin, kültürel nedenlerle doğuma katılım konusunda tereddütlerin ve mahremiyet ile ilgili endişelerin babaların doğuma katılmalarını sınırlandırdığı bulunmuştur (14). Sağlık sisteminin babaların doğuma katılımını desteklemesi babaların yaşadığı endişeyi azaltmaktadır (11). Babalar, doğum eyleminde ebeveyn olarak tanınmanın ve ebelerin kendileriyle iş birliği yapmasının doğum deneyimi için önemli olduğunu belirtmiştir (12) (Tablo I).

Evde gerçekleşen doğumların, babaların doğum deneyimini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur (5,20). Babalar, evde doğumun yaşamın doğasına daha uygun olduğunu ifade etmiştir (5). Babalar evde gerçekleşen doğumlarda sorumluluk almak istediklerini, kendilerini daha rahat hissettiklerini, eşleriyle ilişkilerinin güçlendiğini ifade etmiştir (5,20). Annelerin doğum pozisyonlarını kendilerinin belirlemesi ve doğumda aktif hareket edebilmesi babaların doğum deneyimlerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (21,22) (Tablo I).

Doğumda babaların en önemli ihtiyaçlarının bilgilendirme olduğu belirtilmiştir (16). Doğum ve doğum sonrası dönemde babaların bilgi ihtiyaçlarının karşılanması eşine ve çocuğuna destek olma konusuna istekliliği arttırmıştır (14,16). Araştırmalar, ebelerin doğumda babaların ihtiyaçlarını belirlemesinin ve gerekli bilgilendirmeyi yapmasının önemini vurgulamaktadır (1,14,16) (Tablo I).

Tablo 1. Babaların doğum deneyimlerine ilişkin çalışmalar

Yazar/Yıl	Çalışmanın adı	Amacı	Çalışmanın yeri/Örnekleme	Tipi/Yöntemi/Veri toplama aracı	Sonuç
1 LongworthH LveKingdon CK/ 2011 (1)	Doğum odasında babalar: Onların beklenti ve deneyimleri nedir? Fenomenolojik bir çalışma	Babaların doğum odasındaki rollerini, beklenti ve deneyimlerini araştırmak.	Birleşik Krallık/Doğum öncesi eğitim alan ve ilk kez baba olacak olan 20-40 yaş arası 11 erkek	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Babalar doğumun bir parçası olduklarını ve doğumun, babalığın başlangıcı olarak görüldükleri bulunmuştur. Olumlu doğum deneyimi kazanmanın baba, gebe ve ebeğin iyi bir ekip olmasından geçtiği belirtilmiştir.
2 Sapkota S, Kobayashi Tve Takase M /2012(14)	Nepal'deki kocaların doğum sırasında eşlerini destekleme deneyimleri	Babaların doğum sırasında eşlerini desteklerken yaşadıkları deneyimlerini araştırmak.	Nepal/İlk kez baba olan21-32 yaş aralığında 12 erkek	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Doğumun başında babaların tereddütleri olduğu, özellikle travay sürecinde korku, çaresizlik hissi ve hayal kırıklığı yaşadığı bulunmuştur. Babalar bu duygularını eşlerinden sakladıklarını belirtmiştir. Doğumda baskın olarak çaresizlik hissi yaşayan babaların, ebelerin kendilerine rehberlik etmeyle eşlerine emosyonel ve fiziksel olarak destek verebildikleri ifade edilmiştir.
3 Tarawneht, ShoqiratN ve Almalık M/ 2020(11)	"Rahatlama ve şaşkınlık": Ürdün'de ilk kez baba olan erkeklerin doğum sonrası deneyimlerine ilişkin nitel bir çalışma	Ürdün'de doğum sonrası ilk kez baba olan erkeklerin doğum deneyimlerini araştırmak.	Ürdün/Doğum sonrası dönem- doğumdan iki aya kadar olan süre içinde bulunan, birlikte yaşayan evli çiftlerden,18 yaş üstü, arapça yazabilir ve okuyabilir, yenidoğan yoğun bakım ünitesine alınmamış yenidoğan, 2500-4000 gr 'lık doğum ağırlığında, miadında doğan sağlıklı bir bebeği olan ilk kez baba olan 12 erkek.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Erkeklerin çocuk sahibi olmaları din, kültür, inanç doğrultusunda beklentileri karşılamak ile ilgili iken doğuma katıldıktan sonra aile olma bilincine sahip oldukları bulunmuştur. Babaların doğum sonrasında bilgi ihtiyaçları karşılandığında çocuğuna ve eşine bakmakta istekli oldukları saptanmıştır.
4 Molina-Velasquez L, Belizan JM, Perez-Villalobos C veContreras-Garcia Y/2018 (23)	Latin Amerika'da ilk kez baba olanların doğum deneyimlerini değerlendirmek için bir ölçeğin geliştirilmesi	İlk kez baba olan erkeklerin doğum deneyimlerini değerlendirmek için bir anketin doğrulanması.	Latin Amerika/Şili devlet hanesinde sağlıklı ve miadında gerçekleşen eşlerinin doğumlarına katılan, ilk kez baba olan 220 erkek.	Nitel araştırma/ Prospektif ölçek geçerlik çalışması/ "İlk kez baba ölçeği"	Araştırma verileri "Babalık endişesi" ve "Sağlık sisteminin desteği" arasında anlamlı bir ters ilişki olduğunu göstermiştir. Sağlık sisteminin desteği ne kadar fazla ise babaların endişesinin azaldığı bulunmuştur. Sağlık çalışanlarının profesyonelleşmesinin babaların psiko-duygusal ihtiyaçlarını anlamalarında sağladığı ve babaların doğum konusunda eğitim almalarının gerekli olduğu belirtilmiştir.

Tablo I. Babaların doğum deneyimlerine ilişkin çalışmalar (devam)

Yazar/ Yıl	Çalışmanın adı	Amacı	Çalışmanın yeri/ Örnekleme	Tipi/ Yöntemi/ Veri toplama aracı	Sonuç
5	Nystedt AveHildingsson I/2018 (19)	Kadınların ve erkeklerin doğum ile ilgili olumsuz deneyimleri- Kesitsel bir çalışma	İsveç/ 17.-19. Haftalar arasında, 32.-34. haftalar arasında Doğumdan bir yıl sonra olmak üzere 928 kadın ve doğuma katılan 818 erkek.	Nitel araştırma/ Kesitsel çalışma/ Boylamsal anket çalışması- 5'li likert ölçeği	Negatif doğum deneyimi yaşayan erkeklerin oranının %3, kadınların ise %6 olduğu bulunmuştur. Doğum deneyiminin uzun sürmesi ve acil sezaryen kararı hem erkeklerin hem de kadınların olumsuz doğum deneyimi yaşamasına neden olmuştur.
6	Hildingsson I, Cederlöf L ve Widen S/ 2011 (17)	Ebelik bakımı ile ilgili babaların doğum deneyimleri	Babaların doğum sırasında verilen ebelik bakımını nasıl algıladıkları ve kişisel olarak nasıl etkilendiklerini araştırmak.	Nitel araştırma/ Longitudinal çalışma/ Anket formu	Babaların %82'sinin olumlu doğum deneyimi yaşadığı ve olumlu doğum deneyiminin en önemli etkeninin ebe desteği olduğu saptanmıştır. Ebelerin doğum odasında bulunması, doğum süreci hakkında bilgilendirilmesi babaların olumlu doğum deneyimi yaşamalarında etkili olduğu bulunmuştur.
7	Premberg A, Carlsson G, Hellström AL ve Berg M/2011 (12)	İlk kez baba olan erkeklerin doğum deneyimleri- Fenomenolojik çalışma	Güneybatı İsveç/ İsveççe konuşan, doğumu altı saatten uzun sürmüş ve vajinal doğum yapmış, eşi ve bebeği sağlıklı olan 10 baba.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yeniden canlandırma yöntemi ve mü-lakat çalışması	Babalar, doğum eylemini çift için birlikte paylaşılan bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Doğum deneyiminin sürdürülmesi için babaların ebeveyn olarak tanınması ve ebelerin babalar ile iş birliğinin sürekliliğinin önemli olduğu bulunmuştur.
8	Lindgren ve Erlandsson K/2011 (5)	Kadın önderlik ediyor- Babaların evde planlı bir dene-ğumla ilgili deneyimleri.	İsveç/ Eşlerinin doğumu iki ila 24 ay önce gerçekleşen ve doğuma katılan sekiz baba.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma / Derinlemesine görüşme	Babalar doğumu, eşlerinin liderliğinde yönetilen bir dans, müzik ise ev ortamı ve dans ustası olarak da ebeyle tanımlamışlardır. Babaların, evde doğumun hayatın doğasına daha uygun olduğu görüşüne sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 1. Babaların doğum deneyimlerine ilişkin çalışmalar (devam)

Yazar/ Yıl	Çalışmanın adı	Amacı	Çalışmanın yeri/ Örnekleme	Tipi/ Yöntemi/ Veri toplama aracı	Sonuç
9 Eggermont K, Beeckman D, Hecke AV, Delbaere I ve Verhaeghe S /2017 (16)	Babaların travay ve doğum sırasında babaların ihtiyaçları: Kesitsel bir çalışma	Doğum sırasında babaların ihtiyaçlarını belirlemek, ebeler tarafından ihtiyaçların sağlanmasını doğrulamak ve babaların ihtiyaçlarını etkileyebilecek değişkenleri belirlemektir.	Belçika/Belçika devlet hastanesinde eşleri vajinal doğum yapan, doğuma katılan, Hollandaca konuşan ve araştırmaya katılmak için gönüllü olan 72 baba.	Nitel araştırma/ Kesitsel çalışma/ Anket formu	Doğuma katılan babaların farklı ihtiyaçları olduğu bunların içerisinde en belirgin bilgi ihtiyacı olduğu görülmüştür. Ebelik bakımının babaların ihtiyaçlarını gidermek konusunda yeterli olmadığı ve istenilen bilgi alanları göz ardı edilerek gereksiz bilgilenme sağlandığı bulunmuştur.
10 Johansson M, Hildingsson I ve Fenwick J/ 2014 (18)	'Güvende oldukları sürece-Doğum şekli önemli değil' İsveçli babaların sezaryen ile ilgili karar verme deneyimleri	İsveçli babaların sezaryen kararına karşı inanç ve tutumlarını araştırmak.	İsveç/Eşleri sezaryen doğum yapan 21 baba.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Telefon görüşmesi	Babalar için doğum şeklinin çok az önemli olduğu bulunmuştur. Sezaryen ile doğum kararının erkekler tarafından kolaylıkla kabul edildiği, en az risk ve en çok avantaja sahip olduğu ve doğum şeklinin sorumluluğunun hekime ait olduğu belirtilmiştir.
11 Johansson M, Rubertsson C, Radestad I ve Hildingsson I/ 2012 (8)	Doğum- Babalar için duygusal olarak zorlu bir deneyim	İsveçli babaların doğum deneyimlerini ve daha az olumlu olan doğum deneyimi ile ilişkili faktörleri araştırmak.	İsveç/İlk kez baba olan ve doğumdan iki ay sonra çalışmaya katılmayı kabul ederek anket formunu dolduran 111 baba ve 12 baba.	Nitel ve nicel karma yöntem/ Prospektif boyutlu kohort/ Doğum deneyimleri soru formu	Babaların doğum deneyiminin doğum şekli, doğumdaki tıbbi bakım, ebeinin varlığı ve sunduğu destek ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Acil sezaryen, müdahaleli vajinal doğum ve eşlerinin aldığı tıbbi bakım yetersizliği babaların daha az pozitif doğum deneyimi yaşamalarına neden olmuştur
12 Johansson MveThies-Lagergren L / 2015(22)	İsveçli babaların annenin doğum pozisyonuna ilişkin doğum deneyimleri: Bir karma yöntem çalışması	Doğumun ikinci evresindeki doğum pozisyonunun babaların doğum deneyimini nasıl etkilediğini araştırmak.	İsveç/Eşlerinin doğumunda bulunan ve anket formunu dolduran 221 baba ve Nitel çalışmaya katılmayı kabul eden 110 baba.	Nitel ve nicel karma yöntem/ Randomize kontrollü/ Test-tekrar test	Doğumun ikinci evresinde annenin dik bir pozisyonunda olması, babaların doğuma aktif olarak katılma duygularını güçlendirdiği bulunmuştur. Ebelerin etkileşim ve iletişim becerileri, babaları doğuma dahil edebilme babaların olumlu doğum deneyimi kazanmasını sağladığı saptanmıştır.
13 Sweeney SveO'Connell R/ 2015 (20)	Büyümesi hayata dönüyor: Babaların ev doğum deneyimi	Eşleri evde doğum yapmış babaların doğum deneyimlerini araştırmak.	İrlanda/Son 2-6 ay içinde eşleri evde doğum yapmış sekiz baba.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/	Evde doğumlarda, babaların aktif katılım gösterdikleri, aile bağlarında güçlü duygular yaşadıkları ve eşlerine duydukları saygının arttığı, doğal doğuma olan inançlarının sağlandığı görülmüştür.

Tablo I. Babaların doğum deneyimlerine ilişkin çalışmalar (devam)

Yazar/ Yıl	Çalışmanın adı	Amacı	Çalışmanın yeri/ Örnekleme	Tipi/ Yöntemi/ Veri toplama aracı	Sonuç
14 Schytt E ve Bergström M/ 2014 (21)	İlk kez baba olacak erkeklerin doğum beklentileri ve deneyimleri	İlk kez baba olacak erkeklerin, doğum ve doğum içi bakım ile ilgili beklenti ve deneyimlerini yaş grupları ile araştırmak.	İsvetç/Eşi vajinal doğum planlayan, ilk kez baba olacak ve doğuma katılan 777 erkek.	Nitel çalışma/ Randomize kontrollü/ Cambridge Endişe Ölçeği Ve Wijma Doğum Beklentisi Anketi	İleri yaş grubunda bulunan babalarda doğumun zor ve doğum memnuniyetinin düşük olduğu fakat doğum öncesi bakımdan daha fazla memnun oldukları görülmüştür. Genç yaş grubu babaların doğum öncesi bakım memnuniyetlerinin düşük olduğu fakat doğum deneyimlerinin olumlu oldukları bulunmuştur.
15 Mbekenga CK, Lugina HI, Christensson K ve Olsson P/2011 (9)	Tanzanya banliyösünde ilk kez baba olacak erkeklerin doğum sonrası deneyimleri: Nitel bir görüşme çalışması	İlk kez baba olan erkeklerin doğum sonrası dönemi nasıl yaşadıklarını araştırmak.	Tanzanya/İlk kez baba olan, kendilerini ve bebeklerini sağlıklı olarak algılayan, bebeğin annesiyle birlikte yaşayan 10 erkek.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşme	Babaların yoksulluk, işsizlik, düşük eğitim seviyesi, yetersiz sağlık sistemleri, yaşadıkları toplumun gelenek ve göreneklerine rağmen doğuma katılma konusunda istekli oldukları bulunmuştur. Toplumda değişen cinsiyet rollerin ve babalığa geçiş deneyimleri doğum sonrası dönemi hem kolaylaştırdığı hem de sorunlu hale getirdiği belirlenmiştir.
16 Ledenfors A ve Berterö C/2016 (3)	İlk kez baba olan erkeklerin normal doğum deneyimleri	İlk kez baba olan erkeklerin normal doğum deneyimlerini araştırmak.	İsvetç/Eşleri en fazla altı ay önce vajinal doğum yapan ve eşlerinin doğumuna katılan sekiz baba.	Nitel araştırma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşmeler	Babalar, ebeler tarafından bilgi, destek ve güven sağlanarak doğum sırasında rollerini bulmalarında yardımcı oldukları görülmüştür.
17 Poh HL, Koh LSS, Seow HCL ve He HG/2014 (13)	İlk kez baba olacak erkeklerin gebelik ve doğum sırasında deneyimleri ve ihtiyaçları: Tanımlayıcı nitel bir araştırma	İlk kez baba olan erkeklerin, eşlerinin gebeliği ve doğumlarındaki ihtiyaçlarını belirleyip, yaşadıkları deneyimleri araştırmak.	Singapur/İngilizce konuşan, eşlerine gebelik sürecinde ve doğum anında eşlik eden, 21 yaş üstü, eşleri en az 37. gebelik haftasında olup normal veya müdahaleli vajinal doğum yapmış, bebekleri sağlıklı olan, 16 baba.	Nitel çalışma/ Fenomenolojik çalışma/ Yarı yapılandırılmış görüşme	Babaların, doğum sırasında eşinin ve bebeğinin sağlığı ve güvenliği için destekleyici uygulamalarda buldukları bulunmuştur. Sağlık profesyonelleri tarafından sağlanan bakım ve desteğin babalar tarafından çok kıymetli olduğu belirtilmiştir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, eşlerinin doğumuna katılan babaların doğum deneyimleri ve bu deneyimlerinin sonuçları ile ilgili araştırmalar sistematik olarak incelenmiştir. Babaların doğum deneyimleri ile ilgili araştırmaların sonuçları; babaların doğumdaki rolleri, duyguları, doğum deneyimlerini etkileyen faktörleri içermektedir.

Toplumsal rollerin değişmesi babaların doğuma katılmasını teşvik edici unsurlar arasındadır (14). Bu sistematik derlemeye alınan 17 çalışmanın çoğu batılı, sanayileşmiş ve yüksek eğitim seviyesine sahip, çok kültürlü toplumlarda yapılmıştır. Gelişmiş ülkeler, inanç ve geleneklerin ön planda tutulduğu, sağlık sisteminin yetersiz olduğu ülkelerle karşılaştırıldığında babaların doğumdaki varlığının daha fazla kabul gördüğü düşünülmüştür.

Bu sistematik derlemede babaların doğumda korku, sinirlilik, çaresizlik, şaşkınlık, endişe ve huzursuzluk duygularının yanında heyecan, gurur ve mutluluk gibi duygular yaşadığı bulunmuştur. Babalar doğumda pek çok zıt duyguyu bir arada yaşamıştır. Yaşanılan olumsuz duyguların babaların doğum deneyimini olumsuz yönde etkilemiştir. Yapılan diğer çalışmalar da babaların doğumda olumlu ve olumsuz pek çok duyguyu bir arada yaşadığını göstermektedir (4,6,24-26). Babaların doğumda yaşadığı duygular ve bu duyguların yoğunluğunun bireylerarası farklılıklar göstereceği göz önünde bulundurularak verilecek ebelik bakımının olumlu doğum deneyimi açısından önemli olduğu düşünülmüştür. Doğum sırasında babaların doğum deneyimlerini ve bu deneyimlerini etkileyen faktörleri değerlendirmek önemlidir (6). Bu sistematik derlemede, doğum öncesi eğitim alma, doğum sürecinde bilgilendirilme, destekleyici rol ve sorumluluk alma, evde doğum ve vajinal doğumlarda ebe desteğinin babaların doğum deneyimini pozitif yönde etkilediği bulunmuştur. Doğumda sürecinin dışında tutulduğunu ve dışlandığını hisseden, eşlerine yeteri kadar destek olamayan, ihtiyaçlarına yönelik bilgilendirilme sağlanamayan ve doğumda çaresizlik hissettiğini ifade eden babaların doğum deneyimlerinin olumsuz olduğu bulunmuştur. Yapılan bir meta analiz çalışmasında, doğumda babalara bilgi verilmemesi, çok az bilgi verilmesi veya tutarsız tavsiyelerde bulunulmasının babalarının doğum deneyimini olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur. Ayrıca doğumda eşlerinin yeterli ebe desteği almadığını düşünen babaların güven duygularının ve doğum memnuniyetinin azaldığı belirtilmiştir (2). Babaların doğum sürecinde destekleyici ve bilgilendirici ebelik bakım alması babaların doğuma aktif katılım sağlayarak olumlu doğum deneyimi yaşamalarını sağlamıştır.

Ebe tarafından verilen desteğin saygılı davranış ve olumlu bir dil ile sunulması babalar için doğumda en iyi teşvik unsurudur (27). Zhang ve ark. (28) tarafından yapılan bir araştırmada olumlu doğum deneyimi için ebelik bakımının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu sistematik derlemede, babaların doğumda yaşadıkları duygularla başa çıkabilmesi, doğumda eşine yeterince destek verebilmesi ve olumlu doğum deneyimi yaşamaları için sağlık sisteminin desteğinin ve ebelerin rolünün önemli olduğu bulunmuştur. Ebelerin iyi iletişim becerilerine sahip olması, doğumda iş birliği yapması babaların özgüvenini arttırarak doğumda aktif rol alma isteklerini arttırmıştır. Babaların olumlu doğum deneyimi

yaşamalarında sürekli ebe desteğinin önemli olduğu görülmüştür.

Babaların doğumda ihtiyaçları doğrultusunda bilgilendirilmesi, doğumda babaların korku, endişe, huzursuzluk, çaresizlik ve stres gibi olumsuz duyguların azalmasını, güven ve rahatlık duygularının artmasını sağlamaktadır (28). Bu sistematik derlemede, babaların doğum deneyimini etkileyen öncelikli ihtiyacın doğum hakkında bilgilendirme olduğu bulunmuştur. Babaların doğumda ihtiyaçlarının belirlenmesi ve ihtiyaçlarına uygun bilgilendirmenin sağlanması doğumda memnuniyeti arttırmak için önemli olduğu düşünülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eşlerinin doğumuna katılan babaların pek çok zıt duyguyu bir arada yaşadığı bulunmuştur; doğum eylemi, eşsiz bir deneyim ve özel bir olay olarak tanımlanmıştır. Babalar, doğumda yaşadıkları yoğun duygularla baş etmede ebelerin rolünün önemli olduğunu belirtmiştir. Doğumda eşlerine fiziksel ve duygusal destek sağlayan babaların doğum deneyimlerinin olumlu olduğu bulunmuştur. Doğum eyleminin dışında tutulan, doğuma aktif katılım sağlayamayan, doğumda bilgilendirilmeyen ve desteklenmeyen babalar olumsuz doğum deneyimi yaşamıştır. Babaların doğum eylemine katılmaları için sağlık sisteminin ve doğumda ebe desteğinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, doğuma katılan babaların olumlu doğum deneyimi yaşaması için ebelere önemli rol ve sorumluluklar düşmektedir. Ebelerin iyi iletişim becerilerine sahip olması, doğumda babayı bilgilendirmesi ve doğuma aktif katılımı konusunda desteklemesi olumlu doğum deneyimi yaşanmasına katkı sunacaktır.

KAYNAKLAR

1. Longworth LH, Kingdon CK. Fathers in the birth room: What are they expecting and experiencing? A phenomenological study. *Midwifery* 2011; 27 (5):588-594.
2. Johansson M, Fevwick J, Premberg A. A meta-synthesis of fathers' experiences of their partner's labour and the birth of their baby. *Midwifery* 2015; 31(1):9-18.
3. Ledenfors A, Berterö C. First-time fathers' experiences of normal childbirth. *Midwifery* 2016; 40:26-31.
4. Serçekuş Ak P, Davran GB. Babaların Doğuma Yönelik Duygu ve Düşünceleri. *Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli* 2019; ss1-11.
5. Lindgren H, Erlandsson K. She leads he follows – Fathers' experiences of a planned home birth. A Swedish inter view study. *Sexual&Reproductive Healthcare* 2011; 2(2):65-70.
6. Gawlik S, Müller M, Hoffmann L, Dienes A, Reck C. Assessing birth experience in fathers as an important aspect of clinical obstetrics: How applicable is Salmon's Item List for men? *Midwifery* 2015; 31(1):221-228.
7. Timur Taşhan S, Duru Y. Anne ve Babaların Doğum Eylemindeki Eş Desteğine İlişkin Görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya* 2014; ss 1-16.
8. Johansson M, Rubertsson C, Radestad I, Hildingsson

- I. An emotionally demanding experience for fathers. *Sexual&Reproductive Healthcare* 2012; 3(1):11-20.
9. Mbekenga CK, Lugina HI, Christensson K, Olsson P. Postpartum experiences of first-time fathers in a Tanzanian suburb: A qualitative interview study. *Midwifery* 2011; 27(2):174-180.
 10. Xue LW, He HG, Chua JY, Wang W, Shorey S. Factors influencing first-time fathers' involvement in their wives' pregnancy and childbirth: A correlational study. *Midwifery* 2018; 62:20-28.
 11. Tarawneha T, Shoqirat N, Almalik M. Being relieved and puzzled: A qualitative study of first time fathers' experiences postpartum in Jordan. *Women and Birth* 2020; 33(4):320-325.
 12. Premberg A, Carlsson G, Hellström AL, Berg M. First-time fathers' experiences of child birth-A phenomenological study. *Midwifery* 2011; 27(6):848-853.
 13. Poh HL, Koh SLS, Seow HCL, He HG. First-time fathers' experiences and needs during pregnancy and childbirth: A descriptive qualitative study. *Midwifery* 2014; 30(6):779-789.
 14. Sapkota S, Kobayashi T, Takase M. Husbands' experiences of supporting their wives during child birth in Nepal. *Midwifery* 2012; 28(1):45-51.
 15. PRISMA Available Translations: PRISMA 2009 Checklist. <http://www.prisma-statement.org/documents/PRISMA%20Turkish%20checklist.pdf>; Erişim tarihi: 26.10.2021.
 16. Eggermont K, Beeckman D, Hecke AV, Delbaere I, Verhaeghe S. Needs of fathers during labour and childbirth: A cross-sectional study. *Women and Birth* 2017; 30(4):188-197.
 17. Hildingsson I, Cederlöf L, Widen S. Fathers' birth experience in relation to midwifery care. *Women and Birth* 2011; 24(3):129-136
 18. Johansson M, Hildingsson I, Fenwick J. As long as they are safe – Birth mode does not matter' Swedish fathers' experiences of decision-making around caesarean section. *Women and Birth* 2014; 27(3):208-213.
 19. Nystedt A, Hildingsson I. Women's and men's negative experience of childbirth-A cross-sectional survey. *Women and Birth* 2018; 31(2):103-109.
 20. Sweeney S, O'Connell R. Puts the magic back into life: Fathers' experience of planned home birth. *Women and Birth* 2015; 28(2):148-153.
 21. Schytt E, Bergström M. First-time fathers' expectations and experiences of childbirth in relation to age. *Midwifery* 2014; 30(1):82-88.
 22. Johansson M, Thies-Lagergren L. Swedish fathers' experiences of child birth in relation to maternal birth position: A mixed method study. *Women and Birth* 2015; 28(4):140-147.
 23. Molina-Velasquez L, Belizan JM, Perez-Villalobos C, Contreras-Garcia Y. Fathers for the first time: Validation of a questionnaire to assess father experiences of first child birth in Latin America. *Midwifery* 2018; 67:32-38.
 24. Coutinho EC, Antunes JGVC, Duarte JC, et al. Benefits for the father from their involvement in the labour and birth sequence. *Procedia- Social and Behavioral Sciences* 2016; 217: 435-442.
 25. Hallgreen A, Kihlgren M, Forslin L, Norberg A. Swedish fathers' involvement in and experiences of child birth preparation and child birth. *Midwifery* 1999; 15(1):6-15.
 26. Dellmann T. "The best moment of my life": A literature review of fathers' experience of child birth. *Australian Midwifery* 2004; 17(3):20-26.
 27. Jungmarker EB, Lindgren H, Hildingsson I. Playing second fiddle is okay-Swedish fathers' experiences of prenatal care. *Midwifery Womens Health* 2010; 5:421-429.
 28. Zhang X, Lub H. Childbirth expectations and correlates at the final stage of pregnancy in Chinese expectant parents. *International Journal of Nursing Sciences* 2014; 1(2):151-156